

Hospital General de Granollers
Hospital Universitari
Fundació Privada Hospital Asil de Granollers

Guia docent

Circuit

ITINERARI DOCENT

Geriatría

Maig de 2017

Itinerari docent de Geriatria

ESPECIALITAT DE 4 ANYS

Coordinadora: Dra. María José Canto. Cap d'Estudis
Comissió de Docència Postgraduada

Autors (per ordre alfabètic)

Dr. S. Ariño	Director del Servei de Geriatria
Dra. R. Benavent	Tutora de residents de la Unitat docent de Geriatria
Dra. M.V. Farré	Tutora de residents de la Unitat docent de Geriatria

Centre:

Fundació Privada Hospital Asil de Granollers

Data d'elaboració: maig de 2016

Número d'edició: 3ª edició

Propera revisió: maig de 2020

Aprovat a la Comissió de Docència en data: 13 de juliol de 2016

Aprovada modificació a la Comissió de Docència en data: 12 de juliol de 2017

Conformatat de l'adjunta a la Direcció General:

Dra. Eva Martín Sánchez

Signatura acreditativa

Índex

1. Introducció	4
2. Rotacions de primer any	6
4. Rotacions de segon any	11
5. Rotacions de tercer any	16
6. Rotacions de quart any	19
7. Serveis prestats en concepte d'atenció continuada/guàrdies	21
8. Dinàmica dels residents	21
9. Activitats docents d' investigació	22
10. Programa de Formació Comú per a Residents	24
11. Webs i canals d'interès	29

1. Introducció

D'acord amb l'article 11.2 del Reial Decret 183/2008 de 8 de febrer pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en Ciències de la Salut i es desenvolupen determinats aspectes de sistema de formació sanitària especialitzada, les comissions de docència d'aprovar els itineraris o guies formatives tipus que elaboraran els tutors de residents de cada unitat docent.

Definició de l'especialitat i competències

L'itinerari docent és un manual informatiu que descriu la unitat docent on es realitzarà la residència per a l'especialitat en qüestió, identifica els docents i determina les rotacions anuals que realitzarà cada resident d'aquella unitat docent detallant els seus objectius.

Objectiu de l'itinerari docent

L'objectiu primordial d'aquesta guia és originar els plans individuals de formació de cada resident d'acord amb el programa de formació de l'especialitat i ajustat a les característiques pròpies de la unitat docent, independentment del nombre de residents que accedeixin a la formació cada any. Per tant, aquest itinerari ha de ser adaptable a la capacitat docent reconeguda de la unitat docent.

Els plans individuals de formació de cada resident que se'n derivin, tindran com a objectiu que els residents disposin d'una guia docent personalitzada, detallant què rotacions hauran de fer al llarg de la seva residència i quins són els objectius a assolir en cadascuna d'aquestes rotacions.

Serveis i unitats que impliquen en l'itinerari docent

Aquest apartat té sentit arrel, un cop més, dels canvis introduïts pel Reial Decret 183/2008 en relació a la redefinició del concepte d'unitat docent. Així doncs, la unitat docent queda definida com "conjunt de recursos personals i materials, pertanyents als dispositius assistencials, docents, d'investigació o de qualsevol altre caràcter que, amb independència de la seva titularitat, es consideren necessaris per a impartir formació reglada en especialitats en Ciències de la Salut pel sistema de residència, d'acord amb el que estableixen els programes oficials de les diferents especialitats".

Serveis implicats del propi centre

	Servicio	Director	Tutor
Principal	Geriatría	Dr. S. Ariño	Dra. P. Bao Dra. R. Benavent Dra. MV. Farré
Altres	Medicina Interna	Dr. E. Llargués	Dra. E. Deig / Dra. R. Acal
	Hematología	Dra. C. Villà	Dr. R. López
	Medicina intensiva	Dr. P. Garro	Dr. R. Iglesias

Unitats específiques

Servei	Unitats	Comandaments
Geriatría	UGA- Unitat Geriatria Aguts Unitat Cures Pal·liatives UME- Unitat Mitja Estada/Convalescència Hospital de Dia de Geriatria Consultes Externes/ Equips d' Atenció Integral Ambulatòria UFISS PMC Geriatria	Dr. O. Duems/ Dra. MV. Farré Dr. G. Morlans Dra. P. Bao / Dr. A. Guillén Dr. J.Serra Dra. E. Barranco / Dra. Benavent / Dr. S. Ariño Dr. P. Alcalde Dr. Serra/ Dra. R. Benavent
Medicina Interna	Cardiologia Pneumologia Neurologia Reumatologia UDEN	Dr. J. Illa Dr. E. Barbeta Dra. D. Cocho Dr. X. Surís Dr. G. Giménez
Laboratori	Hematologia	Dr. R. López
Diagnòstic per la Imatge	Radiologia	Dr. X. Pruna
Unitat de Cures intensives	Unitat de Cures intensives	Dr. P. Garro

Rotacions internes en altres centres:

Atenció Primària Granollers Oest: Dra. Núria Balcells

	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set	Oct	Nov	Dec	Gen	Feb	Mar	Abril
R1	AP	AP	UGA	UGA		UCIAS	N	N	N	PNE	PNE	UDEN
R2	RAD	RAD	UCI	UCI		REU	PSC	PSC	HD	HD	C	C
R3	PAL	PAL	PAL	CE/EAIA	CE/EAIA	CE/EAIA	UME	UME	UME	UME	UME	
R4	UFISS	UFISS	UFISS		UGA	UGA	UGA	UGA	UGA	UGA	UGA	UGA

Abreviatures

AP: Atenció primària	PSC: Psicogeriatria
C: Cardiologia	GER: Geriatria
N: Neurologia	HD: Hospital de Dia
UCI: Unitat Cures Intensives	UFISS: Unitat funcional interdisciplinari sociosanitària
CE/EAIA Consulta Externa/ Equips d' Atenció Integral Ambulatòria	UGA: Unitat de Geriatria Aguts
UDEN: Endocrinologia	UCIAS: Urgències
HEM: Hematologia	RAD: Radiologia
PAL: Pal·liatives	
PMC: Programa pacient crònic geriatria	
PNE: Pneumologia	
REU: Reumatologia	
UME: Unitat de Mitja Estada/Convalescència	

2. Rotacions de primer any

ROTACIÓ: Unitat de Geriatria d'aguts

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Duems/ Dra. Farré

Objectius competencials:

- Profunditzar en els següents coneixements:
 - Conèixer els criteris d'ingrés a la unitat.
 - Conèixer el tipus de patologies més habituals motiu d'ingrés.
 - Orientació diagnòstica i maneig correcte de les patologies més freqüents.
 - Conèixer les bases del treball interdisciplinari.
 - Conèixer les bases del treball i relació amb el pacient i la família.
- Habilitats bàsiques: història clínica, gasometria arterial, toracocentesis, paracentesi.

Metodologia:

Realitzar històries clíniques correctes dels ingressos, aplicant l'orientació diagnòstica per problemes i la valoració geriàtrica integral.

Seguiment puntual d'alguns casos ingressats.

Assistència a sessions clíniques amb presentació de casos.

**ROTACIÓ: Unitat de neurologia
Planta, consultes i hospital de dia**

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 3 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Cocho

Objectius competencials:

• Aprofundir en els següents coneixements:

- Fisiopatologia de l'envelliment vasculocerebrals i del sistema nerviós perifèric.
- Malaltia vasculocerebrals aguda: diagnòstic clínic i etiològic, profilaxi primària i secundària, tractament de l'estat agut, nocions bàsiques de rehabilitació (mèdic i d'infermeria -control postural), indicacions de fibrinolítics, factors pronòstic associats a morbiditat i recuperació funcional. (Escala pronòstiques i funcionals). Criteris d'ingrés a la Unitat d'Ictus.
- Parkinsonisme: diagnòstic clínic i etiològic, aproximació terapèutica inicial, efectes secundaris de la medicació més habituals, tractament no farmacològic, criteris de derivació a l'especialista.
- Epilèpsia: tipus, etiologia, maneig i tractament farmacològic més adequat en persones grans.
- Patologia aguda neurològica: infeccions SNC, valoració i etiologia de la diplopia, i de l'estat de coma (escales de valoració més usuals, factors pronòstics).
- Patologia sistema nerviós perifèric més freqüent en edat avançada.
- Alteracions de l'equilibri i la marxa: avaluació i maneig.

• Habilitats bàsiques a adquirir:

- Realització exploració física neurològica.
- Valoració fons ull.
- Interpretació bàsica de TAC i RMN cranial.
- Realització de puncions lumbars i interpretació del líquid cefaloraquídi.

Metodologia:

- Realització dels ingressos i informes d'alta de planta assignats a neurologia.
- Assistència a consultes externes generals i específica (cefalees, malalties degeneratives, visites de control post-AVC).
- Valoració d'interconsultes a altres plantes d' hospitalització i urgències.

**ROTACIÓ: Atenció Primària/
Cures Comunitàries**

**Dispositiu: Atenció Primària Granollers
Oest**

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Núria Balcells

Objectius competencials

- Profunditzar en els següents coneixements bàsics:
 - Funcionament dels equips d'atenció primària.
 - Programes específics en població geriàtrica: ATDOM, programes de cronicitat, PADES.
 - Continuïtat de cures. Paper de les gestores de casos i enllaç amb programes de crònics de l'hospital.
 - Entrada en contacte amb les cures pal·liatives des de la perspectiva de l'atenció primària.
 - Maneig de pacients crònic en domicili.
 - Maneig de l'agonia i tractament de símptomes a domicili.
 - Patologia més freqüent motiu de consulta de pacients ancians a primària.

- Aprofundir en els següents coneixements específics:
 - Maneig simptomàtic del dolor, de l'agonia, de la dispnea, de l'angoixa i de l'obstrucció intestinal.
 - Comunicació de males notícies. Urgències en pal·liatius:
 - Síndrome de la vena cava, compressió medul·lar.
 - Sedació terminal.

Habilitats bàsiques:

- Història clínica bàsica de primària.

Metodologia:

- Valoració de pacients en consulta de metge de primària.
- Valoració conjunta de casos amb gestores de casos / metge de primària en domicilis determinats.
- Valoració de casos amb equip interdisciplinari de PADES.

ROTACIÓ: Unitat d'Endocrinologia Consultes externes	Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)
Durada: 1 mes	Facultatiu responsable: Dr. Giménez
<p>Objectius competencials:</p> <p>Conèixer les patologies més freqüents motiu de consulta en endocrinologia per a gent gran: DM, patologia tiroïdal, dislipèmies i alteracions nutricionals.</p> <p>Aprofundir en el coneixement dels criteris diagnòstics de la DM1 i DM2, el maneig de la dieta i el càlcul de racions, així com el tractament farmacològic (antidiabètics orals i insulinoteràpia). Conèixer les complicacions més freqüents i el seu abordatge.</p> <p>Aprofundir en el coneixement de la patologia del tiroides (hiper i hipotiroïdisme clínics i subclínic): diagnòstic, exploracions complementàries i tractaments.</p> <p>Metodologia:</p> <p>Estada amb un professional d'endocrinologia realitzant primeres visites i successives.</p> <p>Assistència a les consultes externes específiques: podologia, unitat de la tiroide (punció nòdul tiroïdal per ecografia), nutrició i maneig insulines (amb les educadores).</p>	

ROTACIÓ: Urgències	Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)
Durada: 1 mes	Facultatius responsables: De Luís / Bustamante
<p>Objectius competencials:</p> <ul style="list-style-type: none">• Entrar en contacte amb el servei de UCIES, per conèixer millor el funcionament i afavorir la inserció en les guàrdies dels primers anys.• Adquirir coneixements bàsics del maneig de les patologies més prevalents en UCIES (AVC, Cardiopatia isquèmica, infeccions, insuficiència cardíaca).• Adquirir coneixements bàsics de maneig del pacient greu i de la seva ressuscitació (revisió de protocols existents) <p>Metodologia:</p> <ul style="list-style-type: none">• Assistència de malalts a UCIES (2b) amb supervisió directa dels adjunts.• Seguiment dels pacients valorats.• Revisió de protocols existents.• Coneixement dels codis prevalents existents (codi ictus, codi IAM, codi sèpsia ...)	

ROTACIÓ: Unitat de pneumologia Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)
Planta, Consultes externes

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. E. Barbeta.

Objectius competencials:

• Aprofundir en els següents coneixements:

- Canvis en l'aparell respiratori associats a l'envelliment.
- Maneig de la insuficiència respiratòria aguda i crònica.
- Oxigenoteràpia: indicacions i maneig. Oxigenoteràpia a domicili (aparells d'administració i coneixement circuits administratius de la FHAG). Indicacions i maneig de la ventilació mecànica no invasiva (VMNI).
- MPOC: diagnòstic, maneig (mesures educacionals, farmacològiques i no farmacològiques). Escales pronòstic. Proves funcionals respiratòries (PFR).
- Síndrome apnea-hipopnea de la son: maneig i indicacions del CPAP.
- Vessament pleural: etiologia, maneig i tractament.
- Maneig i tractament dels pacients geriàtric de: pneumònies i infeccions respiratòries, Tuberculosi pulmonar, neoplàsies pulmonars i bronquièctasis.

Habilitats bàsiques:

- Interpretació bàsica de radiologia simple i TAC de toràcica.
- Indicacions i interpretació del cultiu d'esput.
- Realització de toracocentesis i interpretació de resultats del líquid pleural.
- Interpretació de les PFR.
- Realització i interpretació de gasometries arterials.
- Maneig bàsic de pacients portadors de CPAP.

Metodologia:

- Realització dels ingressos i informes d'alta de la unitat de pneumologia.
- Valoració de consultes interhospitalària, i assistència les consultes específiques de la unitat.
- (Oxigenoteràpia, del son, fisioteràpia respiratòria).
- Assistència a sessions clíniques multidisciplinàries pròpies de la unitat.
- Amb supervisió directa dels adjunts.
- Seguiment dels pacients valorats.

3. Rotacions de segon any

**ROTACIÓ: Unitat de Cardiologia
Planta, consultes externes**

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. J. Illa

Objectius competencials

Aprofundir en els següents coneixements:

- Canvis anàtics associats a l'envelliment cardiovascular.
- Cardiopatia isquèmica: diagnòstic, indicacions d'exploracions complementàries (prova d'esforç, gammagrafia cardíaca amb o sense dipiridamol, coronariografia), maneig i tractament específic.
- Insuficiència cardíaca (sistòlica i diastòlica). Maneig i tractament. Factors pronòstic.
- Valvulopaties: maneig i tractament. Indicacions quirúrgiques en ancians.
- Arítmies cardíques: arítmies més freqüents en la gent gran. Tractament específic. Criteris de descoagulació.
- Síncopes: diagnòstic etiològic. Criteris col·locació de marcapassos.
- HTA: diagnòstic, maneig i tractament. HTA sistòlica.
- Hipotensió i ortostatisme (criteris diagnòstics, peculiaritats en la gent gran, maneig i tractament).
- Endocarditis infecciosa: maneig i tractament.
- Farmacologia cardíaca en la gent gran.

Habilitats bàsiques:

- Interpretació ECG, mesures pressió arterial.
- Interpretació proves d'esforç, ecocardiogrames i Holter 24 hores.
- Maneig pràctic dels monitors de parada cardiorespiratòria.

Metodologia:

Realització d'ingressos i informes d'alta per patologia aguda cardíaca en planta.

Seguiment dels malalts ingressats.

Acompanyament a CCEE de cardiologia: consultes d'arítmies, insuficiència cardíaca.

ROTACIÓ: Servei Radiologia

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. X. Pruna

Objectius competencials:

- Interpretació de radiologia del tòrax i abdomen. Patrons radiològics. TAC: Indicacions i utilitat en el diagnòstic de la patologia geriàtrica. Ressonància nuclear magnètica (RNM). Relació cost / benefici en les diverses tècniques.

Metodologia:

- Assistència tutelada amb adjunt responsable de l'especialitat radiològica de tòrax, abdomen, sistema nerviós, òssia i parts toves, per a l'aprenentatge de la interpretació radiològica i indicació de les diferents tècniques radiològica (radiologia simple, TAC, RNM).
- Assistència a sessions interdepartamentals de casos clínics.

**ROTACIÓ: Unitat de Reumatologia
Consultes externes i Hospital de dia**

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dr. X. Surís

Objectius competencials:

Aprofundir en els següents coneixements:

- Canvis aparell locomotor associats a l'envelliment.
- Presentació atípica de malalties vasculítiques (polimiàlgia reumàtica, arteritis de Horton, artritis reumatoide).
- Maneig farmacològic i no farmacològic de: artropatia degenerativa generalitzada i artropaties per dipòsit més freqüents en l'edat avançada.
- Osteoporosi (etiologia, indicacions densitometria òssia, tractament farmacològic específic).

Habilitats bàsiques: exploració reumatològica bàsica, realització artrocentesi, interpretació del líquid articular, ús de fàrmacs antireumàtics a l'edat avançada, interpretació de les tècniques d'imatge més utilitzades.

Metodologia:

- Realització consultes externes generals i específiques (osteoporosi, parts toves)
- Realització interconsultes hospitalàries.
- Assistència a sessions dels servei.

**ROTACIÓ: Unitat de Cures Intensives
UCI**

Dispositiu: Hospitalario. (FPHAG)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. P. Garro

Objectius competencials:

Aprofundir en els següents coneixements:

- Criteris d'ingrés a la unitat.
- Criteris de ventilació mecànica invasiva i no invasiva.
- Maneig farmacològic dels diferents tipus de xoc i situacions postoperatòries. Maneig dels fàrmacs vasoactius més utilitzats en UCI.
- Reanimació cardiopulmonar bàsica i avançada.
- Morbimortalitat associada a ingrés en UCI. Factors pronòstics relacionats amb resultats post ingrés a UCI.
- Indicacions i maneig de traqueotomies, vies centrals, catèters arterials.

Habilitats: col·locació de vies centrals, vies perifèriques, intubació orotraqueal, maneig de desfibril·ladors.

Metodologia:

- Realització d'ingressos i seguiment de malalts ingressats a UCI
- Col·locació de vies centrals, catèters arterials i IOT.

**ROTACIÓ: Psicogeriatria
Consultes externes i
hospital de dia geriàtric**

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Barranco

Objectius competencials:

• Aprofundir en els següents coneixements:

- Trastorns depressius i ansietat:
- Conèixer les característiques clíniques diferencials de la malaltia en el pacient geriàtric.
- Criteris diagnòstics.
- Escales d'avaluació (Yesavage).
- Maneig farmacològic
- Deteriorament cognitiu demència.

Valoració geriàtrica adreçada al deteriorament cognitiu:

- Anamnesi i exploració física.
- Valoració funcional, escales específiques.
- Valoració simptomatologia no cognitiva; escales específiques: NPI, Cornell.
- Valoració cognitiva.

Causes de demència més prevalents.

Indicacions i interpretació bàsica d'exploracions complementàries (TAC, RNM, Gammagrafia cranial).

Aplicació de criteris diagnòstics.

Utilització de les escales més conegudes per avaluar severitat, símptomes no cognitius, funcionalitat.

Incorporació del cuidador principal en l'avaluació.

Realització del pla terapèutic:

- Fàrmacs IACE, inhibidors NMDA.
- Fàrmacs utilitzats en el maneig dels trastorns de conducta secundaris.
- Tractament no farmacològic: informació i maneig al cuidador, teràpies d'estimulació cognitiva
- Ús de recursos i nivells assistencials.
- Implicacions legals.

Metodologia:

- Realització de primeres visites i successives de Psicogeriatria.
- Participació en reunions setmanals de l'equip Interdisciplinari.
- Participació amb adjunt en consultories fetes amb Primària.

ROTACIÓ: Hospital de dia de geriatría / Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)
Programa de pacients crònics
Hospital de dia geriatría i consultes externes

Durada: 2 mesos Facultatiu responsable: Dr. J. Serra

Objectius competencials hospital de dia:

- Conèixer el perfil dels diferents tipus d'hospitals de dia de geriatría.
- Conèixer els criteris d'ingrés en hospital de dia de geriatría.
- Familiarització en el maneig compartit de pacients amb els professionals sanitaris d'atenció primària i de l'àmbit residencial.
- Coordinació de recursos.
- Aprofundir en les diferents síndromes geriàtriques, fent èmfasi en: caigudes, úlceres, restrenyiment i síndrome confusional.
- Patologia extrapiramidal, aspectes de rehabilitació i pronòstic.
- Factors pronòstics de rehabilitació en patologia vasculo-cerebral i artropaties.
- Rehabilitació en diferents patologies motiu d'assistència a l'Hospital de Dia: tècniques de fisioteràpia, logopeda.
- Conèixer aspectes bàsics de treball social i la seva aplicabilitat a pacients geriàtrics.

Objectius competencials a Programa de Crònics:

Conèixer perfil de malalts atesos a les CCEE amb problemes mèdics més habituals: MPOC, cardiopatia isquèmica, insuficiència cardíaca, infeccions urinàries de repetició, polifarmàcia.

Metodologia:

- Realitzar la valoració geriàtrica integral a l'hospital de dia i en la consulta externa (EAIA).
- Elaborar pla de treball per problemes multidimensionals.
- Participar en les sessions interdisciplinars.
- Realització de primeres visites i successives de la consulta externa.

4. Rotacions de tercer any

ROTACIÓ: Consultes Externes

/ Equips d' Atenció Integral Ambulatòria (EAIA)

Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Hospital de Dia Medicoquirúrgic

Durada: 3 mesos

Facultatiu: Dra. Barranco / Dra. Benavent / Dr. Ariño

Objectius competencials:

Aprofundir en els Següents Coneixements:

Fer servir de patologies cròniques més prevalents: ICC, MPOC, ITUSA, cardiopatia isquèmica, demència i trastorns de conducta / delírium.

Valoració geriàtrica integral.

Fer servir de famílies i de sobrecàrrega familiar.

Aprofundir en el maneig de la via sc (hidratació, sèrums i medicació).

-Coordinació amb primària, maneig de pacients pal·liatius.

Metodologia:

-Assistència directe de pacients inclosos en el programa, amb Supervisió després de l'adjunt.

-Realització de primeres visites i seguiments.

-Revisions guies actuacions de les diferents patologies.

-Seguiments telefònics de pacients inclosos en el programa.

Assistència de reunions amb Primària per seguiment de casos compartits.

ROTACIÓ: Unitat de Cures Pal·liatives Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 3 mesos

Facultatiu responsable: Dr. G. Morlans

Objectius competencials

- Criteris d'ingrés a la unitat.
- Aprofundiment en els següents temes: maneig simptomàtic del dolor, de l'agonia, de la dispnea, de l'angoixa i de l'obstrucció intestinal. Comunicació de males notícies.

Urgències en pal·liatius:

- Síndrome de la vena cava, compressió medul·lar. Sedació terminal.

Metodologia:

- Realització dels ingressos en la unitat de cures pal·liatives.
- Passi de visita diari dels pacients ingressats.
- Participació amb el facultatiu responsable en la realització de les interconsultes hospitalàries.
- Participació en les reunions interdisciplinàries.

ROTACIÓ: Unitat de Mitja Estada Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 5 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Bao/Dr. Guillen

Objectius competencials:

- Criteris d'ingrés a la unitat. Tipologia de pacients (Ortogeriatria, vasculocerebrals i pacients amb pèrdua funcional secundària a altres malalties agudes i / o cròniques).
- Familiarització les escales pronòstiques de rehabilitació i conèixer els factors pronòstics de morbimortalitat.
- Realització de pla de treball segons necessitats globals.
- Planificació de la ubicació definitiva en l'alta hospitalària.
- Aspectes d'educació familiar per al maneig de pacients donats d'alta en el domicili.
- Aprofundir en el maneig de les següents síndromes: úlceres per pressió, incontinència orina, restrenyiment, síndrome postcaiguda, disfàgia, síndrome depressiva i ansiós.
- Conèixer diferents tècniques d'infermeria: cures de gastrostomies, traqueotomies, úlceres, programes de reeducació vesical i reeducació amb les activitats bàsiques de la vida diària.
- Conèixer aspectes bàsics de control postural i de la rehabilitació.

Metodologia:

- Realització d'ingressos i informes d'alta de la unitat.
- Assistència a la projecció de visita reglada (dues vegades a la setmana).
- Atendre les incidències diàries dels pacients ingressats.
- Participació en les reunions interdisciplinàries.

5. Rotacions de quart any

ROTACIÓ: Unitat d' Aguts de Geriatria Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 8 mesos

Facultatiu responsable: Dr. O. Duems / Dra. MV. Farré

Objectius competencials:

1.-Objectius generals:

- Conèixer criteris d'ingrés i tipologia de pacient que ingressa a les unitats d'aguts de geriatria.
- Conèixer les patologies que més freqüentment condicionen ingressos a aquestes unitats (principalment patologia cardíaca, infecciosa, pulmonar, urològica i vascular cerebral).
- Realitzar una valoració geriàtrica integral en el moment de valorar els pacients i un pla de cures per a problemes de manera adequada.

-Conèixer l'aplicació de les tècniques diagnòstiques i terapèutiques que siguin necessàries durant l'hospitalització del pacient a UGA, ja apreses en anteriors rotacions: GSA, pleurocentesi, paracentesi, punció lumbar, maneig VMNI.

2.-Objectius específics:

- Característiques de la malaltia aguda en l'ancià. Pèrdua funcional aguda i delírium.
- Factors pronòstics de la malaltia aguda.
- Factors pronòstics de morbimortalitat.
- Aspectes bàsics de rehabilitació i prevenció de dependència funcional en la malaltia aguda.
- Control postural en diferents patologies (AVC, sd. immobilitat).
- Conèixer criteris derivacions a altres nivells assistencials socio-sanitaris.

Metodologia:

- Realització informes d'ingressos, altes i informes que es requereixi durant l'hospitalització
- Seguiments de malalts hospitalitzats amb supervisió dels adjunts de planta segons els requeriments del cas
- Realització i maneig tècniques diagnòstiques i terapèutiques: GSA, pleurocentesi i paracentesi, punció lumbar, maneig VMNI.

ROTACIÓ: Unitat Funcional

Interdisciplinari Sociosanitària Dispositiu: Hospitalari. (FPHAG)

Durada: 3 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Alcalde.

Objectius competencials:

- Valoració geriàtrica integral de pacients ingressats en unitats no específiques de geriatria.
- Suport mèdic i gestió de casos de pacients de perfil geriàtric ingressats al servei de cirurgia, COT i Medicina Interna.
- Valoració de necessitats de rehabilitació. Factors pronòstics en les diferents patologies (Ortogeriatría, vasculocerebral, cirurgia vascular).
- Conèixer diferents recursos de rehabilitació segons intensitat requerida per a cada pacient.
- Connexió de recursos sociosanitaris segons perfil del pacient i entorn social

Metodologia:

- Realització interconsultes de pacients d'altres serveis (Traumatologia, Cirurgia General i especialitats i Medicina Interna).
- Participació en les sessions interdisciplinàries.

6. Serveis prestats en concepte d'atenció continuada / guàrdies

La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada té caràcter formatiu, és un element central en la formació del resident que també contribueix al costat dels professionals de l'staff, a garantir el funcionament permanent dels centres assistencials.

Els serveis prestats en concepte d'atenció continuada, amb nivells creixents de responsabilitat, es realitzaran amb caràcter obligatori des del primer any de residència i seran supervisats, sense perjudici del seu seguiment general pel tutor del resident i pels especialistes de les unitats en les quals es realitzin. La supervisió dels residents de primer any serà de presència física (article 15 del Reial decret 183/2008, de 8 de febrer).

El nombre i horari de guàrdies s'adequarà a les necessitats assistencials de cada servei, amb les limitacions establertes en la legislació vigent i sempre que la seva realització no alteri de forma important el desenvolupament normal de les rotacions per les diferents unitats formatives.

Amb la realització de les guàrdies es pretén, d'una banda que el resident aprengui importants camps de la clínica que es presenten gairebé exclusivament en els serveis d'urgència i, de l'altra, fomentar el sentit de la responsabilitat i la capacitat de decisió del resident.

En principi, el número màxim de guàrdies a fer al mes es de 5.

- Durant el primer i segon any es faran a UCIES a 2^a* i 2b^{**} de medicina.
- Durant el tercer i quart any es faran a UCIES de medicina 2b.
- En el quart any es faran guàrdies d' adjunt a planta de geriatria i a UCIES de MI 2b.

*2a Patologia de menys complexitat.

**2b Patologia de major complexitat.

7. Dinàmica dels residents

Obligacions del resident:

- Complir amb el manual d'estil de la FPHAG.
- Puntualitat: en cas d'arribar tard al servei per qualsevol motiu o de no acudir, cal posar-se en contacte el mateix dia (a les 8:00h) amb el servei (cap de servei, cap de secció o secretària del servei) o adjunt responsable de la rotació.
- Si es tracta d'una falta d'un dia per baixa laboral, cal portar la baixa des del primer dia en què es falta al servei.

8. Activitats docents d' investigació

Els residents de Geriatria realitzen els cursos del Programa de Formació Comú per residents.

El Servei de Geriatria fomenta l'elaboració d'un currículum científic durant la residència mitjançant estudis, presentacions, publicacions i participacions en congressos, tant de l'àmbit nacional com internacional.

S'aconseguiran els objectius curriculars establerts segons any de residència que inclouen l'assistència / emplenament de l'activitat docent general del centre i la pròpia del servei, així com la realització de:

- Exposició de temes de revisió segons rotacions realitzades i previ consens amb tutor (mínim 2 a l'any).
- Presentació de sessions generals hospitalàries: mínim d'una, millor de R4.
- Presentació de casos clínics: mínim un cada 2 mesos.
- Assistència a seminaris de geriatria impartits per adjunts de Geriatria de l'Hospital General de Granollers: 1 sessió mensual durant dos anys.
- Assistència a congressos nacionals: mínim 2 durant tota la residència.
- Assistència a cursos relacionats amb l'especialitat: mínim dos en 1.

Activitats específiques del servei:

Existència de calendari anual elaborat de sessions docents pròpies del servei, que són conjuntes amb el personal d'infermeria geriàtrica, les quals es troben:

- a) Sessions de formació continuada (responsabilitat adjunts): 1 setmanal.
- b) Sessions de revisió bibliogràfiques (responsabilitat residents): 1 setmanal.
- c) Sessions clíniques de presentació de casos clínics (responsabilitat residents): 1 setmanal.
- d) Presentació casos clínics pregrau: 1 cada 15 dies.
- e) Sessions de morbimortalitat (responsabilitat adjunts): 1 al mes.
- f) Sessions de gestió-audit de qualitat (responsabilitat cap servei): 1 al mes.
- g) Sessions de presentació de projectes de recerca (responsabilitat adjunts i residents): 1 al mes.

Activitat docent general:

- a) Sessions generals hospitalàries: 1 a la setmana (calendari acadèmic).
- b) Cursos del Programa Comú Complementari.

Oferta de recerca per a residents:

S'estimularà la participació del metge resident en algun dels projectes de recerca que s'estiguin duent a terme en el Servei de Geriatria durant els seus anys de residència. Al seu torn, els investigadors responsables de cada projecte procuraran implicar el resident a totes les fases de l'estudi, des del disseny inicial fins a la recollida de les dades i l'anàlisi dels mateixos i la divulgació dels resultats.

Es fomentarà iniciar els cursos de postgrau abans de finalitzar els quatre anys de residència (suficiència investigadora i tesi doctoral).

Oferta de recerca:

- a) Originals / Revisions / Capítols de llibre. Publicacions nacionals. Publicacions internacionals.

- b) Casos clínics / cartes. Publicacions nacionals. Publicacions internacionals.
 - c) Congressos / Simposi / Altres reunions (amb participació activa). Àmbit nacional / local. Àmbit internacional.
 - d) Altres ofertes: col·laboració en la docència pre-graduada i postgraduada del servei (impartir classes de pràctiques, seminaris, etc.), i en estudis multicèntrics del servei.
- Fonts bibliogràfiques del servei
- Temes revisió del servei: a la "z", a sessions del servei.
 - Directori del servei amb articles revisats a sessions bibliogràfiques.

Presentacions a Congressos:

- Presentació de comunicacions orals a congressos: a mínim dos durant els 4 anys.
- Presentació de pòsters: mínim dos durant els quatre anys.
- Publicacions: Aconsellable 1-2 publicacions com a primer signatari i 2-3 com a signant posterior durant la residència.

9. Programa de Formació Comú per a Residents

Seguint el Model Estratègic d'Organització de la Fundació Hospital Asil de Granollers, els objectius de la Comissió de Docència pel que fa a la formació comuna per a tots els especialistes en ciències de la salut en formació, es basa en la formació en aspectes humanístics, ètica de la professió, tècniques de comunicació, recerca mèdica o formació en eines per la gestió assistencial. Creiem que aquests cursos s'han de realitzar de forma obligatòria durant la seva formació.

Fora d'aquests objectius enumerats, hi ha uns aspectes bàsics en suport vital que creiem han de rebre tots els residents quan comencen la seva formació a la nostra institució. En alguns casos, aquesta formació es veurà complementada per ensenyament en suport vital avançat i maneig de via aèria.

El programa de formació comú per a residents (PFC) requereix necessàriament la imbricació d'aquesta formació amb l'activitat assistencial quotidiana dels metges residents. Això, dona un complement inestimable que fa créixer al resident en aspectes no contemplats fins a dia d'avui, en el programa oficial de les diverses especialitats de les que disposem Unitat docent en el nostre centre.

Els residents de Medicina de Família i Comunitària ja disposen del seu propi programa de formació, que es superposa plenament amb aquest i per tant, només faran el curs d'acollida, d'urgències i de suport vital immediat.

En resum, la Comissió de Docència de la Fundació Privada Hospital Asil de Granollers fa una proposta conseqüent i compromesa amb la formació del nostres residents implicant a tots els estaments de la Institució.

Objectius estratègics del Programa de formació comú per a residents

Els **objectius estratègics** del PFC són:

1. Proveir els coneixements i habilitats comuns per a qualsevol professional de la salut i necessaris per a oferir una assistència sanitària completa, humana, de màxima qualitat i socialment responsable.
2. Potenciar l'adquisició de coneixements lingüístics, iconogràfics, tècnics i de metodologia per tal de promoure la recerca bàsica i clínica, així com la posterior transmissió dels resultats obtinguts, en publicacions i reunions científiques.

Objectius generals, particulars i activitats

Curs de Suport Vital Immediat (Coordinació Dr. Pablo Velasco i Pau Garro)

1. Dotar al resident, des de l'inici de la seva formació especialitzada, de coneixements teòrics i habilitats pràctiques per a dur a terme la reanimació cardiopulmonar bàsica i desfibril·ladors externs automàtics
2. Conèixer quina és l'actuació, en equip i amb material, davant d'una emergència vital, per fer la detecció i sol·licitar ajuda.
3. Prevenir l'aturada amb la metodologia ABCDE

Curs d'Acollida (Coordinació Dra. Mª José Canto Rivera)

4. Conèixer estructura i funcionament de l'hospital.
5. Facilitar les eines i protocols bàsics d'actuació.

Curs d'Urgències (Coordinació Dr. Albert de Luís)

6. Dotar al resident, des de l'inici de la seva formació especialitzada, de coneixements teòrics i habilitats pràctiques en l'atenció de la patologia urgent.

Curs d'Habilitats Comunicatives (Coordinació Dr. Joan Serra)

7. Conèixer els principis fonamentals de la comunicació humana aplicats a la relació metge/ malalt i a les relacions interprofessionals.
8. Aprendre tècniques i habilitats que afavoreixen la comunicació i la relació amb els pacients i amb altres professionals.
9. Facilitar recursos de comunicació per aconseguir un impacte major en l'audiència

Curs de Bioètica (Coordinació: membres del comitè d'ètica assistencial)

10. Adquirir una actitud respectuosa vers la dignitat de tota persona malalta, defensant els seus drets humans.
11. Identificar els múltiples dilemes morals que cal afrontar en la pràctica professional.
12. Examinar els conceptes bàsics de la Bioètica

Curs de Introducció a la recerca: gestió, metodologia i aspectes ètics i legals (Coordinació Dra. Diana Navarro)

13. Adquirir nocions bàsiques a tenir en compte a l'hora d'iniciar un projecte de recerca, des del seu plantejament fins al disseny del mateix

Curs de Gestió clínica i salut pública (Coordinació Dr. Andreu Aloy)

14. Aconseguir que en l'assistència sanitària es contempli la millora contínua de la qualitat, l'eficiència i l'equitat
15. Conèixer i utilitzar les eines metodològiques necessàries per facilitar la posada en marxa i seguiment de les activitats d'avaluació i millora de la qualitat

Curs de Maneig de la via aèria (Coordinació Dra. Lluïsa Martínez)

16. Adquirir coneixements teòrics i pràctics del maneig de la via aèria: indicacions, material i tècnica en adults i nens

Curs de Suport Vital Avançat (Coordinació Dr. Pau Garro i Dr. Pablo Velasco)

17. Conèixer els fonaments teòrics i les habilitats pel tractament de l'aturada cardíaca amb maneig de la via aèria, accessos venosos, monitoratge i desfibril·lació i cures postressucitació

Curs autoformatiu de radioprotecció multiprofessional “CARAM” (Organitzat pel Departament de Salut)

18. Adquirir conceptes bàsics de protecció radiològica, aquest curs es totalment online, orientat a residents de medicina, farmàcia i infermeria.

Guies d'actuació Ràpida a Urgències per a residents (GARU) (Coordinació Dr. Albert de Luís i Dr. Marco Bustamante)

19. Aprofundir en patologia específica d'atenció urgent
20. Establir criteris d'actuació davant patologia urgent freqüent

Curs d'electrocardiografia a urgències (Coordinació Dra. Meritxell Lloreda i Miquel Espriu)

21. Adquirir competències bàsiques i coneixements per interpretar un ECG
22. Realitzar una valoració correcta de l' electrocardiograma per enfocar un diagnòstic i un tractament adequats

Curs de seguretat del pacients (Coordinació Dr. Aloy)

23. Adquirir coneixements bàsics en pràctica d'higiene de mans, ús segur de medicació d'alt risc, conciliació de la medicació al alta, aplicació de la llista de verificació quirúrgica, notificació d'incidents/esdeveniments adversos.

Cronograma dels Cursos

Residents	Cursos	Cronograma
R1	○ Curs d'Acollida	○ Maig
R1*	○ Curs d'Urgències	○ Maig
R1	○ Curs de Suport Vital Immediat	○ Maig
R2, R3, R4,R5	○ Curs d'Electrocardiografia a Urgències**	○ Juny
R3, R4, R5	○ Curs de Gestió clínica i Salut pública	○ Novembre 2016 i 2018
R1 i R2	○ Curs d'introducció a la Recerca: gestió, metodologia, i aspectes ètics i legals	○ Abril
R1	○ Curs d'Habilitats Comunicatives	○ Octubre
R2 i R3	○ Curs de Bioètica	○ Novembre 2017 i 2019
R2	○ Lectura crítica de revisions sistemàtiques i metanàlisis	○ Curs Online, dates a confirmar
R2* (UCI, MI, G, A)	○ Curs de Suport Vital Avançat	○ Maig
R1* (MI, MFiC, G, UCI)	○ GARU*	○ Segons programació
R2 i R3* (UCI i A) R3, R4, R5* (MI, G, CIR,COT)	○ Curs de Maneig de Via aèria**	○ Octubre
R1	○ Curs autoformatiu de radioprotecció multiprofessional "CARAM"	○ Curs Online, juny
R3, R4 i R5 i Tutors de FSE	○ Curs de Seguretat dels Pacients	○ Setembre

* no totes les especialitats

** Curs no obligatori (recomanat)

Abreviacions: UCI - Unitat cures intensives; A – Anestesiologia i Reanimació; MI – Medicina Interna; G – Geriatria; MFiC – Medicina Familiar i Comunitària; CIR – Cirurgia General i Aparell Digestiu; COT - Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia.

Informacions a destacar

El curs d'urgències només el realitzaran aquells residents de les unitats docents que roten per Urgències de Medicina, Cirurgia i Traumatologia. És a dir, estan exempts de fer aquest curs els residents d'obstetrícia i ginecologia, infermeria obstetricoginecològica, oftalmologia, farmàcia hospitalària i radiodiagnòstic, a no ser que els responsables docents de la unitat ho considerin convenient.

Es realitza un curs complementari de patologia d'urgències (GARU), que complementarà el bàsic realitzat durant l'acollida.

El curs autoformatiu de radioprotecció multiprofessional "CARAM" és un curs totalment online i de caràcter obligatori per a residents de medicina, farmàcia i infermeria.

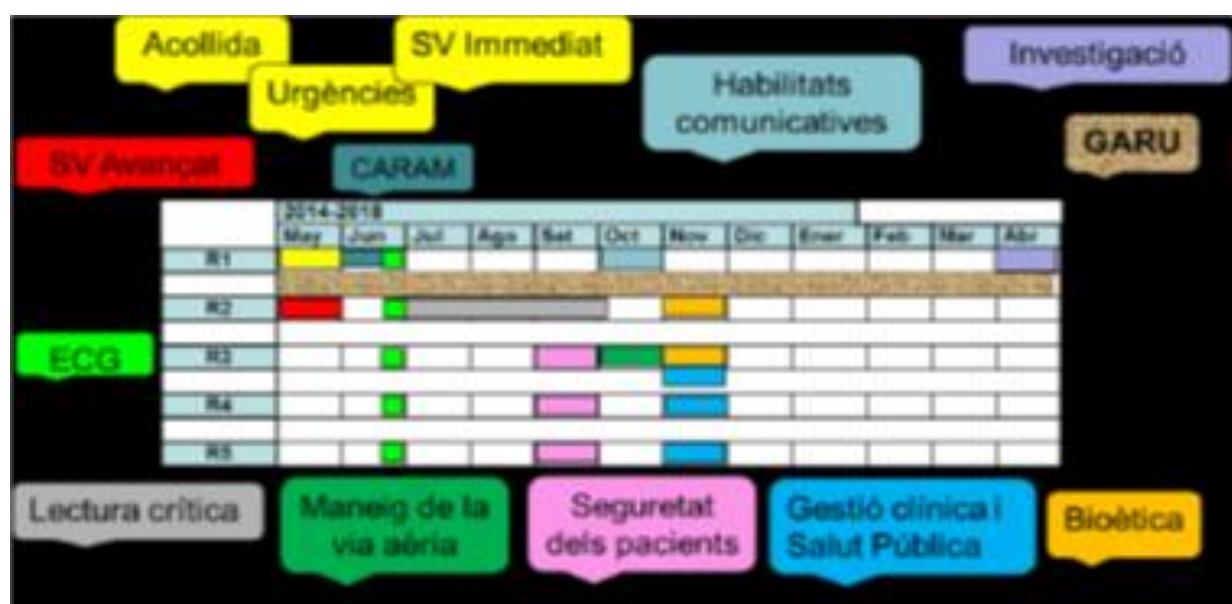
En aquells casos en que el número de residents excedeixi el número màxim admissible per a una bona realització del curs, obligarà a crear una segona edició, o s'ocuparan places del mateix curs realitzat per a professionals de l'hospital.

El curs de seguretat dels pacients està dirigit a residents i tutors de FSE.

Programa de formació comú tipus

En la figura que segueix s'esquematitza la programació dels cursos de formació comú que faria un especialista en formació al llarg de tota la seva residència.

A destacar que el curs de Bioètica i el de Gestió Clínica i Salut Pública són biennals i per tant serà variable l'any de residència en què es realitzarà.

11. Webs i canals d'interès

Bibliografia bàsica:

- Tratado de Medicina Geriátrica. P. Abizanda. Elsevier España. 2014.
- Tratado Geriátria para residentes. SEGG 2006.
- Medicina Geriátrica: Un Aprendizaje Basado en Problemas. Elsevier España, 2012.
- Hazzard's Geriatric Medicine and Gerontology. 7th edition.

Els programes de formació de les diferents especialitats els podreu trobar a l'adreça:

<http://www.msc.es/profesionales/formacion/guiaFormacion.htm>

Webs de interès geriatria:

- Societat Catalana de Geriatria i Gerontologia: <http://scgig.cat/>
- Sociedad Española de Geriátria y Gerontología: <https://www.segg.es/>
- Sociedad Española de Medicina Geriátrica: <http://www.semeg.es/>
- European Union Geriatric Medicine Society: <http://www.eugms.org/home.html>
- European Union of Medical Especialists ,Geriatric section <http://uemsgeriatricmedicine.org>

Blog propi del servei de Geriatria de la FPHAG:

- <https://blogs.fhag.es>